

025

Stortingslijst van het archief van De Wilde Roos (1931-1935)

(S/1996/208)

Michel Vermote

Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis
1999

INLEIDING

De beslissing om één centrale uitgeversmaatschappij voor de socialistische beweging op te richten, werd genomen op een Bureauvergadering van de Belgische Werkliedenpartij in november 1922. De Samenwerkende Maatschappij L'Églantine/De Wilde Roos ontstond nog datzelfde jaar door de samensmelting van kleinere uitgeverijen, zoals Lucifer of de Librairie du journal Le Peuple, die voorheen specifiek verbonden waren aan één socialistische organisatie. Het was vooral vanuit de Centrale voor Arbeidersopvoeding (CAO) dat sterk werd aangedrongen op centralisatie. Ze zag er een mogelijkheid in om er haar Dienst voor Gemeenschappelijke Aankopen in onder te brengen. Die dienst, opgericht in 1912 met als taak de coördinatie van de werking van de socialistische bibliotheken, kende een zodanige groei dat de kernactiviteiten van de CAO erdoor in het gedrang kwamen. Vanaf 1923 verzorgde De Wilde Roos de publicatie van boeken, brochures en ander drukwerk voor de socialistische organisaties. Prioritaire doelstelling daarbij was het terug opstarten van de succesvolle brochurereeks *Germinal*. Arthur Wauters van de krant *Le Peuple* werd de eerste directeur. Aanvankelijk liepen de zaken goed; in de aanvangsperiode werden 15 filialen geopend. In de loop van 1923 bedroeg de totale oplage van boeken en brochures gepubliceerd door de nieuwe uitgeverij, 230.000 – met daarnaast nog congresverslagen, almanakken, postkaarten, gravures en speciale edities. De volledige lijst van publicaties kan als bibliografie dienen voor de socialistische beweging in het interbellum. Door een verzorgde uitgave van de werken probeerde men ook een publiek te bereiken buiten de eigen socialistische kring. Dat dit nooit echt gelukt is, verklaart voor een stuk de problemen waarmee de uitgeverij kreeg af te rekenen. In 1927 werd Piet Landsvreugt de nieuwe directeur. Ook hij bleek niet in staat om de steeds grotere moeilijkheden bij de Wilde Roos aan te pakken. Halverwege de jaren 1930 werd nog een poging ondernomen tot reorganisatie, maar uiteindelijk staakte de uitgeverij van de BWP haar activiteiten in 1936. Nog vóór de Tweede Wereldoorlog kwam er een nieuwe poging tot oprichting van een socialistische uitgeverij: La Nouvelle Églantine, met ongeveer dezelfde opdracht als De Wilde Roos. De oorlogsgebeurtenissen stuurden deze plannen in de war.

Een gedeelte van het archief van de uitgeversmaatschappij De Wilde Roos werd door de Duitse bezetter in beslag genomen. Het volgde de omzwervingen van de andere Belgische bestanden die op het einde van de oorlog in handen vielen van het Rode Leger. Pas in 1992 dook het opnieuw op in de depots van het Osoby-archief te Moskou. Het betreft een vijftal dossiers die uitsluitend de periode 1934-1935 documenteren. Toen was een Commission d'études pour le redressement de l'Églantine actief. Uit de stukken blijkt duidelijk dat deze afkomstig zijn van Alphonse Foulon¹, hoofd-boekhouder van de krant *Le Peuple*. Hij zetelde samen met Joseph Lemaire, Désiré Bouchery en Georges Keuwet in de genoemde studiec commissie. Aantekeningen in de documenten wijzen op een behandeling van het dossier in samenspraak met Arthur Wauters, de directeur van *Le Peuple* die in de raad van bestuur van De Wilde Roos zetelde. Zowel van de krant *Le Peuple* als van Arthur Wauters zijn in het Osoby-archief omvangrijke archieven aanwezig met daarin nogal wat 'gedeponeerde dossiers'. Waarom de enkele dossiers van De Wilde Roos wel een afzonderlijke behandeling kregen, is niet duidelijk. De Russische archivariissen maakten er in 1953 een inventaris van

¹ Alphonse Joseph Foulon (1887-?) werkte tot zijn 24e als steenkapper te Quenast en studeerde daarna boekhouden. Vanaf 1920 werkte hij bij La Presse Socialiste (*Le Peuple*), waar hij van loopjongen opklom tot de functie van hoofdboekhouder. Zijn politiek engagement begon bij de Socialistische Jonge Wacht van Quenast (medestichter). In Tubize, waar hij zich later vestigde, was hij secretaris-schatbewaarder van de Union Socialiste. Hij was er ook enkele jaren gemeenteraadslid (1921-1923).

op. Deze eerste verwerking diende als basis voor de huidige presentatie die een inzicht moet geven in de dossiers zoals die in 1996 in opdracht van het toenmalige AMSAB in Moskou gemicrofilmd werden.

STORTINGSLIJST

- 1 Verslagen, lijsten, nota's, boekhoudkundige stukken, briefwisseling betreffende de financiële toestand en de reorganisatie.
1931-1935 1 omslag
- 2 Verslagen, nota's, boekhoudkundige stukken en briefwisseling betreffende de werking, de financiën en de studiecmissie reorganisatie.
1934-1935 1 omslag
- 3 Verslagen, nota's, boekhoudkundige stukken en brieven betreffende de raad van bestuur.
1934-1935 1 omslag
- 4 Verslagen, nota's en briefwisseling betreffende de werking, de financiën en de studiecmissie reorganisatie.
1934-1935 1 omslag
- 5 Nota's en boekhoudkundige stukken betreffende de werking, de financiën en de reorganisatie.
1934-1935 1 omslag